

# 3. ACTUACIÓ DELS CAS

## 3.1. Indicacions generals

### Principis d'atenció a la VCP:

- Cal incorporar la perspectiva de gènere de forma transversal, atenent aspectes com la maternitat i la paternitat, la concepció del cos i la sexualitat, l'autoestima, la coresponsabilitat i les càrregues familiars no compartides, la presència de fills en el tractament, etc.
- S'ha d'incorporar el llenguatge no sexista en l'àmbit sanitari.
- Com a professionals, cal *treballar factors personals propis* que puguin dificultar la detecció i la intervenció en casos de VCP (la por de no saber què cal fer davant d'una situació de violència, la manca de formació, la creença que aquestes situacions no són habituals entre els pacients, els estereotips, els prejudicis, les experiències personals que hi puguin influir, etc.).

### Si detectem o sospitem d'una situació de VCP, hem de tenir en compte les indicacions següents:

- La seguretat de la víctima i dels fills de la persona que exerceix la violència ha de ser l'objectiu prioritari de les intervencions.
- Si tant la víctima com l'agressor s'atenen en el servei de drogodependències, és preferible que siguin atesos per professionals diferents i en instal·lacions diferents o, com a mínim, en horaris diferents per evitar que hi coincideixin. Així es procuren evitar manipulacions, amenaces i agressions.
- No s'han de fer intervencions conjuntes amb la parella (intervenció familiar o de parella), encara que la parella ho consenti, tret que tinguem motius fonamentats per pensar que aquesta intervenció millora la seguretat de la parella i no la posa en cap cas en més risc. Algunes condicions de segure-

tat proposades inclouen la no-violència durant uns mesos, l'assumpció de responsabilitat plena de la persona agressora i la no-responsabilització de la víctima, la voluntat expressa de la víctima i la llibertat de finalitzar aquesta intervenció en qualsevol moment.

- Tenir en compte que la violència no disminueix automàticament amb l'abstinència de la persona agressora i que pot augmentar en moments de desintoxicació, crisi i pèrdua de control sobre la parella o la família (separació).
- Cal insistir sempre en la responsabilitat de la persona agressora sobre les seves accions i les conseqüències que tenen. S'han d'estudiar els efectes de la violència sobre la vida de la seva parella i dels fills (i/o d'altres persones al seu càrrec) i sobre les seves relacions amb ells. Cal estudiar les emocions, les intencions i les creences relacionades amb l'ús de la violència.
- Cal tenir en compte que el procés de recuperació en una situació de VCP no és un procés lineal sinó més aviat en forma d'espiral, en què trobarem avenços i retrocessos que formen part inherent del mateix procés (vegeu els annexos 2 i 3).
- Cal procurar un espai de confidencialitat en què la persona se senti còmoda i segura.
- S'ha de facilitar l'expressió d'emocions.
- S'ha d'evitar justificar la violència pel consum de substàncies i l'abstinència com a remei per a la violència.

## 3.2. Indicacions específiques

### A

#### Indicacions específiques amb (presumptes) víctimes

- Practicar una escolta activa i prestar atenció a la demanda. Hem de tenir present la demanda que fa la dona i com la percep.
- Tenir cura de les nostres expressions, i evitar frases del tipus “Vostè és una dona maltractada”, “El seu marit és un maltractador” o “Per què ha aguantat tant?”
- Mostrar i expressar suport professional siguin quines siguin les decisions que prengui la dona (mantenir la situació de violència, de consum, no voler accedir a serveis especialitzats...), i respectar en qualsevol moment el seu procés i el temps que necessiti.
- Evitar el “dirigisme”. Encara que l'acompanyem en el seu procés, és la dona qui ha de prendre les seves decisions. En aquest sentit, no promouem la separació de la parella si la dona no ho vol.
- Evitar la doble penalització social.
- Evitar la victimització secundària.
- Evitar la crítica de la parella.
- Evitar culpabilitzar la dona.
- Creure la dona encara que el que expliqui no encaixi amb els nostres models conceptuals. Valorar si la parella és la persona adequada per donar suport en el tractament de la dona, per dur a terme el control de la seva despesa econòmica, etc., ja que pot ser que ho utilitzi com una estratègia més per exercir poder i control sobre ella.
- Transmetre que ningú mereix patir violència i que som aquí per ajudar-la.

### B

#### Indicacions específiques amb (presumptes) agressors

- En la *relació terapèutica* és important buscar un equilibri entre el qüestionament dels actes de violència i de les creences i actituds que la justifiquen d'una banda, i l'acceptació de la persona i la comprensió de les seva història i experiència de l'altra.
- S'ha de tenir una cura especial de no confrontar-lo amb la seva violència quan està sota la influència d'alguna substància.
- Fer-li un retorn positiu sobre el fet de reconèixer la violència i transmetre la creença en la possibilitat d'un canvi solen ser elements facilitadors de la relació terapèutica i de l'aprofundiment en l'estudi i la reflexió sobre el tema.
- En canvi, pot ser contraproduent esperar o exigir sinceritat total i immediata respecte a l'ús de la violència.
- És important ajudar la persona agressora a estudiar la relació específica entre el consum de substàncies i l'abús de la parella (Quina és exactament la seqüència entre un abús i l'altre en els episodis concrets? Quanta violència i quina –dels diferents tipus– exerceix havent consumit i quanta sense? Quines emocions, pensaments, creences estan relacionats amb els diferents episodis d'abusos? Consumeix per envalentir-se, per tenir un pretext o una excusa, per “recuperar-se”, per oblidar-se dels incidents violents?, Per evitar-los?, etc.